

Predikan

Fastlagssöndagen 2012, årg. 1

Psalmer: 135, 45, 143, 453, 700:1, 38b

Pär-Magnus Möller

Jag är fascinerad över den blinde mannen. Vad var det han såg där i sin blindhet? Dag ut och dag in hade han säkert suttit vid väggrenen och tiggat allmosor. Kanske hade han förbannat sitt öde. Kanske hade han undrat vem som kunde hjälpa honom – kanske hade han många gånger gett upp och resignerat.

Så hör han folkhopen och undrar vad som står på. Då får han höra Jesu namn. Vad mannen visste om Jesus tidigare vet vi inte, men i vilket fall fylls mannen med hopp. Han ropade om förbarmande – men vem är han som kan hjälpa en blind tiggare? Mannen hänvisar till profetiorna kring kung David - Vad är det för ljus mannen ser i sitt mörker?

Jesus hade berättat för sina lärjungar att han nu skulle gå mot Jerusalem för att utlämnas åt döden – men också att han enligt profetiorna skulle uppstå på tredje dagen. Lärjungarna hade inte förstått något av vad han talade om – verkligen ingenting av vad han sade, poängterar evangelisten. Men den blinde mannen vid väggrenen – han som hade den allra lägsta statusen i samhället – han som visste vad det var att vandra i mörkret, han verkar ana vem Jesus var. Och han kunde inte tga om det!

Jag tänker mig att den blinde mannen i sitt mörker, i Jesus, mötte en medvandrare - en som delade lidandets väg med honom. En som delade mörkrets väg.

När Jesus frågar den blinde mannen vad han vill att Jesus skall göra för honom avger den blinde mannen en mäktig trosbekännelse. Mäktigare än vi kanske kan föreställa oss: *Gör så att jag kan se igen!*

Vi kanske tolkar hans ord som en självvisk utsaga och ett ganska givet svar på Jesu fråga. Men lyssna vad hans svar innebär: Jesus är den som kan besegra mörkret, Jesus är den som kan befria från den ondes grepp, Jesus är den som med sitt ord kan göra skapelsen ny, Jesus är den som upprättar och ger människan tillbaka sitt värde, Jesus är svaret på den djupaste längtan, Jesus är den som i vårt ställe går lidandets väg, han tar på sig lidandet för vår befrielses skull. Därför visste mannen vad han bad om – ingen annan kunde ju göra det han önskade att Jesus skulle göra – ge honom synen åter.

På väg mot Jerusalem går nu den enda som kan hjälpa människan i hennes mörker, den ende befriaren, han som kommer med ljuset. Han går frivilligt upp

mot utlämnandets förnedring och korsets smärta – han går för att utan motstånd låta sig avrättas av dem han älskar. Han vet vad som väntar – men han går ändå.

Dem Jesus vandrar tillsammans med förstår heller ingenting. Det är ofta så i evangelierna att lärjungarna inte begriper – inte förrän efteråt när allting fullbordats. Kanske är det som nu skall ske heller inte till att förstå. Vem kan förstå en Gud som låter sig födas som människa, delar alla livets villkor, frivilligt tar på sig all världens ondska för att så frivilligt, av kärlek till dem som orsakat alltsammans, låta sig bli förnedrad och dödad av dem han älskar? Allt för att de han älskar skall kunna få förlåtelse, upprättelse och en plats i Guds eviga rike. Är det någon som kan begripa?

Nej, ingen kan begripa – så är det. Men man kan förhålla sig till allt detta som sker. En del väljer att förhålla sig till det som om det vore dårskap – och det kan vi ju ge dem rätt i – dårskap i världens ögon är det utan tvivel. Men dårskap blir det bara om vi tror att mänsklig viset är det som står över alla lagar och allt som är rätt och sant. Det är ett sätt att förhålla sig till livet – att tro att mänsklighetens förstånd är alltings centrum. Men det finns fler sätt att se på livet utan att för den skull förneka människans framsteg och förståelse av tillvaron; Trons perspektiv.

Många menar att tro och naturvetenskap står i motsatsställning till varandra. Så är det inte. En kristen bör inte förneka det som naturvetenskapen upptäcker utan fascineras och tacka för det. Trons perspektiv är en vishet ovanför all annan vishet – det är att ha fått ögonen öppnade och se det som annars inte går att se, att liksom förstå det som inte går att förstå – att bejaka den där rösten, den där längtan, det där ljuset som envist uppenbarar sig i botten på livets mörker. Människan har inte bara fått ett logiskt förstånd som kan hjälpa henne att orientera sig i tillvaron – hon har också fått möjligheten att tro. Men liksom den onde kan blockera människans vishet kan han också blockera människans möjlighet till tro – till att se. Därför tror inte alla människor – därför ser inte alla människor klart.

På något sätt är vi alla som den blinde mannen vid vägkanten. Vi sitter i vårt mörker. De som menar sig seende och kloka i denna värld de berättat vad som pågår, vad jag skall tänka och tycka. Men så kommer stunden då Jesus går förbi. Man hör kanske inte Jesus – men allt stoj omkring honom. I vårt land blir det alltid massa stoj då Jesus kommer fram – kristendomsspaniken sprider sig och åsikter flödar fritt. Så rusade ju också en massa människor fram till den blinde mannen och försökte tysta honom när han börja ropa efter Jesus. Det passade sig inte – Tyst!

Men mannen verkar ändå ha sett ljuset, en glimt av det – ett hopp. Hans längtan gjorde sig påmind – och han ropade ut sin längtan, sin förtvivlan, sin saknad: Herre, Davids son förbarma dig över mig.

Tänk så många blinda människor det finns i vårt land. Så många som sitter i sitt mörker och längtar. De vill möta sin längtans svar – men de får inte. De blir hindrade av den kristendomsfobi som råder i vårt land. Så söker de sig till nyandlighet; enhörningar och spöken. Eller så tvingas de att skapa sin egen religion där de kan söka tröst: ”– Jag tror på mitt eget sätt”, lyder trosbekännelsen. Och man lyssnar till kärlekssångerna i radio, drömmer sig bort i fantasyberättelser eller lever genom andra människors livsberättelser. De tror att livet är till för de andra – inte mig. ”Jag får vara nöjd med det jag har”. Så styr andra människor deras livsväg. Man ser något slags ljus i mörkret men lämnar det ofta därhän – det är nog ingenting – ingenting för mig.

Tänk om människor som fastnat i detta sätt att leva ändå fick möjligheten att ropa ut sitt ”Herre förbarma dig” – att bejaka sin längtan och se honom som nu vandrar kärlekens väg för alla människor. Tänk om de fick tro i sin egentliga betydelse – att Jesus gör denna vandring mot försoning och liv – för just den människans skull.

Den vandring som Jesus nu påbörjar och som vi i vårt liturgiska år får vara delaktiga i är en vandring som revolutionerar världen. Den skapar nya förutsättningar för våra liv. Mitt i en värld som ofta präglas av mörker och svårigheter bereder Gud själv en väg till Guds rike – kärlekens väg. Kärleken är i detta sammanhang inte bara fina känslor och vackra tankar – inte sexualitet eller romantik – utan den kärlek som krossar ondskans makt. Den kärleken luktar blod, smärta och ångest – för det är en stor kamp att få oss ut ur mörkret, det fängelse vi byggt upp av själviskhet, andlig blindhet, högmod, rädsla, hat och destruktivitet. Det är bara Gud själv som kan befria oss ur vårt mörka fängelse.

Paulus beskriver Guds kärlek som är starkare än all mänsklig vishet – den kärlek som leder Jesus upp till Golgata kors för vår skull:

Om jag talar både människors och änglars språk, men saknar kärlek, är jag bara ekande brons, en skrällande cymbal. Och om jag har profetisk gåva och känner alla hemligheterna och har hela kunskapen, och om jag har all tro så att jag kan flytta berg, men saknar kärlek, är jag ingenting. Och om jag delar ut allt jag äger och om jag låter bränna mig på bål, men saknar kärlek, har jag ingenting vunnit...

... Kärleken upphör aldrig. Den profetiska gåvan, den skall förgå. Tungotalet, det skall tystna. Kunskapen, den skall förgå. Ty vår kunskap är begränsad, och den

profetiska gåvan är begränsad. Men när det fullkomliga kommer skall det begränsade förgå. (1 kor 13:1-10)

När det fullkomliga kommer – skall det begränsade förgå!

Jesus går mot Jerusalem för att fullborda den plan som Gud sedan syndafallets dagar berett. Abraham, Isak, Jakob, Kung David, alla profeterna genom Israels folks historia visar fram mot det som nu skall fullbordas. Nu börjar världens räddare resan mot den sista striden. Den ser inte ut som vi förväntar oss att en strid skall se ut – det är bara en som blir slagen och misshandlad. Och han låter det ske. Den som slår är den som längtar efter befrielse utan att förstå att det är hennes befriare som hon mördar. Det som sker är inte till att förstå utan till att tro. Det är till att se med längtans ögon, bejaka med efterföljelsens steg, med trohetens uthållighet.

Mannen ropade efter ljus i sin blindhet – och ljuset kom och befriade honom till att se. Det han såg var Jesus själv – sammanfattningen av all hans längtan. Låt mig se, bad han – och han fick se Jesus på hans väg till Jerusalem. Och mannen, tillsammans med hela Guds folk, då och i alla tider, jublade och ropade av glädje. Bredvid står denna världens visa och skakar på huvudena. Vad denna världens visa inte förstått är den djupaste av alla sanningar: Guds dårskap är visare än människorna och Guds svaghet starkare än människorna.

*Se vi går upp mot Jerusalem, mot frälsarens kors och pina,
till Lammet som offras för världens skull – för dina synder och mina.*

